VIIKONVAIHDE

Tiukka kisa. Vuoden kokin tittelistä mitellään maaliskuussa. Kisaan toivotaan lisää maakuntien kokkeja. **Sivu 16**

Ruuhkattomaan pohjoiseen. Suomalais-hollantilainen pariskunta on valmis vaihtamaan leudon ja viljavan Hollannin kylmään ja karuun Suomeen – kunhan löytyisi se ikioma maatila. **Sivu 15**

Poltosta pitemmälle. Pintaturve taipuu Konto Oy:n tehtaalla akustiikkalevyiksi ja eristeiksi. **Sivu 14**

Palkinto oli tosi kiva voittaa ja se tuo varmasti töille lisää uskottavuutta.

MARKKU VUORIKARI

Maija Tammen (vas.) ja Mari Kujanpään isät ovat veljeksiä. Serkukset uskovat, että lapsuus maaseudulla on vaikuttanut harrastusvalintoihin ja sitä kautta tulevaan uraan. Kujanpää kirjoitti jo lapsena, kun taas Tammi keskittyi ampumiseen. Aikuisena ase vaihtui kameraan.

FAKTAT

Mari Kujanpää (o.s. Tammi)

Vuonna 1976 Paimiossa syntynyt lasten- ja nuortenkirjailija.
Maa- ja metsätaloustieteen maisteri, metsänhoitaja, jatkoopiskellut informaatiotutkimusta Åbo Akademissa Turussa.
Työskentelee kirjastonjohtajana Oripäässä.
Julkaissut nimellä Mari Tammi lastenromaanit Hilda ja Tilda Salatun maassa (2003) ja Hilda, Tilda ja tohtori Urhean pelkokuuri (2006) sekä nykyisellä nimellään teoksen Minä ja Muro (2009).
Yksinäisestä ja koulukiusatusta pikkutytöstä kertova Minä ja Muro voitti vuoden 2009 Finlandia Junior -palkinnon, jonka myöntää Suomen Kirjasäätiö.

FAKTAT

Maija Tammi

Vuonna 1985 Aurassa syntynyt valokuvaaja.
Työskentelee kuvajournalistina sekä valokuva- ja videotaiteilijana.
Valmistui maisteriksi Tampereen yliopiston kuvajournalismin linjalta.
Valittiin Vuoden lehtikuvaajaksi 2010.
Voitti 2011 Fotofinlandian kuvasarjallaan Bingo. Palkinnon myöntää Suomen valokuvajärjestöjen keskusliitto Finnfoto.

Kahden Finlandian serkukset

Varsinaissuomalaiset Tammen serkukset koppasivat kumpikin Finlandia-palkinnon. Mari kirjoitti lastenkirjan ja Maija kuvasi ihmisiä bingohalleissa.

ORIPÄÄ (MT)
Serkukset **Maija Tammi** ja **Mari Kujanpää** (o.s. Tammi) istuvat Ojapään kunnantalon kokoussalissa ja muistelevat, milloin ovat viimeksi tavanneet.

”Oliko se vuonna 2008, kun näimme häissä, vai kenties jonain jouluna sen jälkeen?” Kujanpää pohtii ja kaataa kahvia.

Tammikaan ei muista kunnolla. Noh, oli miten oli. Tapaamisten välissä kummallekin on ehtinyt tapahtua isoja asioita.

Kujanpäälle myönnettiin vuonna 2009 Finlandia Junior -palkinto lastenkirjasta Minä ja Muro. Tammi puolestaan pokkasi vuoden 2011 Fotofinlandian bingoaiheisella kuvasarjalla.

”Luulen, että äiti antoi kaikille tutuille lahjaksi sen Marin voittokirjan”, Tammi hymyilee.

Tutkielma lyhytkasvuisista

Serkusten juuret ovat maaseudulla Varsinais-Suomessa. Tammen vanhemmat ovat luomuviljelijöitä ja kasvattavat broilereita Aurassa. Myös Kujanpään isä käy maatilalla töissä.

Nykyään kirjailija Kujanpää johtaa Oripään kirjastoa ja valokuvaaja Tammi reissaa Auran ja New Yorkin väliä.

Kuvajournalistiksi opiskellut Tammi kuvaa ja harvakseltaan myös kirjoittaa lehtiin. Amerikassa hän on saanut arvokasta lisäoppia ja toteuttanut erilaisia kuvausprojekteja.

Runsaan puolen vuoden ajan hän seurasi lyhytkasvuisten ihmisten elämää. Kuvatutkielma paljastaa, millaiselta maailma näyttää noin 120 senttiä pitkän ihmisen näkövinkkelistä. Millaisia unelmia, tarpeita ja tavoitteita heillä on. Pituus ei estä koripallon pelaamista, tanssimista tai perheen perustamista.

”Oli kiva päästää heidät ääneen kertomaan, miten he näkevät meidät”, Tammi toteaa.

Fotofinlandialla palkitut tilannekuvat bingohalleista on kuvattu Suomessa. Voittajan valinnut elokuvaohjaaja **Dome Karukoski** kuvaili otoksia vahvoiksi, rujoiksi, todellisiksi ja eläviksi. Hän myös piti aihetta yhteiskunnallisesti merkittävänä, koska erilaiset netti- ja uhkapelit lisääntyvät koko ajan.

”Palkinto oli tosi kiva voittaa ja se tuo varmasti töille lisää uskottavuutta”, Tammi sanoo ujosti.

Kansantaudit linssin alla

Uudessa projektissaan Tammi kuvaa kansantauteja, jotka leikataan sairaalassa pois: rinta-, suolisto- ja tyvisolusyöpiä, sappikiviä sekä diabeteksen tai valtimonkovettumataudin takia amputoituja ruumiinosia. Tarkoitus on haastaa ihmiset ajattelemaan elintasosairauksia ja niihin johtavia elintapoja sekä sitä, että Suomessa näitä tauteja on mahdollista hoidattaa.

Tammi myös pohtii, miksi esimerkiksi varvasta pidetään kauniina, kun se on jalassa kiinni, mutta irrotettuna siitä tulee joidenkin mielestä ällöttävä.

Kuvasarja on osa yhdentoista valokuvaajan Suomi-teemaista näyttelyä, joka näillä näkymin pystytetään ensi syksynä Tampereelle.

Tammi ei ole vielä päättänyt, minne kaikkialle tie vie tulevaisuudessa. Hänellä on kanadalainen poikaystävä ja taskussa lentolippu New Yorkiin.

”En oikeastaan asu missään tällä hetkellä”, Tammi naurahtaa.

Tarkoitus on ainakin matkustaa jossain vaiheessa Grönlantiin kuvaamaan paikallisten nuorten elämää. Sitä varten kuvaaja aikoo hakea apurahaa.

Hiirijahdissa suurkaupungissa

Maalla varttunutta Tammea hirvittää amerikkalaisten vieraantuminen ruuanlaitosta.

”Ruokakulttuuri on mennyt Jenkeissä päälaelleen. Syödäkseen tuoreita raaka-aineita tarvitaan paljon rahaa. Vähävaraiset syövät hampurilaisravintoloissa.”

Lisäksi hän on pistänyt merkille, että elintarvikkeet säilyvät paljon pidempään kuin Suomessa. Kyseenalainen kiitos kuuluu säilöntäaineille.

New Yorkissa Tammi on oppinut liikkumaan sivukaduilla ja välttelemään ruuhkia. Välillä ihmispaljous ahdistaa. Yllättäen hän on joutunut tappelemaan suurkaupungissa hiirten kanssa. Aluksi liimaloukkuun tarttuneen hiiren tappaminen tuntui vaikealta.

Suomessa ollessaan Tammi kaipaa amerikkalaisten positiivista asennetta.

”Ihanaa, että haluat ottaa kuvan minusta ja olet kiinnostunut asioistani”, kuvaaja jäljittelee.

Suomessa kuvaajiin suhtaudutaan välillä hyvinkin nihkeästi.

Kaksi autoa tekee ruuhkan

Mari Kujanpää haaveili kirjailijan urasta jo lapsena. Hän kävi kirjastossa katsomassa hyllystä, keiden kirjailijoiden väliin hänen teoksensa tulisivat.

Nyt työn alla on jo neljäs lastenkirja, mutta kirjoittamiseen on vihelletty aikalisä töiden ja parivuotiaan lapsen vuoksi. Myös keskeneräinen väitöskirja odottaa pölykerroksen alla parempaa aikaa.

Kujanpää nauttii Oripään kirjaston johtamisesta, johon kuuluu muun muassa uusien teosten valitseminen.

Paimiossa varttuneen kirjailijan mukaan juuret vaikuttavat kirjoittamiseen paljon.

”En kovin herkästi lähtisi kirjoittamaan Helsinkiin sijoittuvaa romaania.”

Oripäässä Kujanpää nauttii siitä, ettei pyörää tarvitse lukita kauppareissun ajaksi. Noin 1400 asukkaan kunnassa on rauhallista ja palvelut sijaitsevat lähellä.

”Täällä ruuhka tarkoittaa kahta autoa traktorin perässä”, Kujanpää naurahtaa.

Oripääläiset käyttävät kirjastoaan ahkerasti. Eniten he lainaavat jännityskirjoja ja kotimaista kirjallisuutta. Viereisen koulun oppilaat ovat ahkerimpia kävijöitä.

Metsänhoitaja kirjoittaa luonnosta

Finlandia Junior -palkinto yllätti Kujanpään täysin. Hän oli varma, että voittajan valinnut rap-artisti Signmark eli **Marko Vuorenheimo** olisi tykästynyt johonkin toiseen ehdokkaaseen.

Kävi kuitenkin niin, että surumielinen, mutta toivoa antava kertomus koulukiusatusta Lauha-tytöstä ja hänen Muro-nallestaan kosketti Vuorenheimoa syvästi. Hänen mielestään kirjasta saa hyviä vinkkejä huonon olon karkottamiseen ja harrastusten hankkimiseen.

Vuonna 2009 Minä ja Muro nousi myydyimpien lastenkirjojen listalla yhdeksänneksi konkarikirjailijoiden Kunnaksen ja Nopoloiden joukkoon. Yhtäkkiä kutsu kävi monenlaisiin tilaisuuksiin, joista osasta tuore äiti joutui kieltäytymään.

Koulutukseltaan Kujanpää on metsänhoitaja.

Valmistumisen jälkeen hänestä kuitenkin tuntui, että kaikki työt menivät miehille. Hän totesi osaavansa hoitaa paitsi metsää myös kirjastoa.

Metsäopinnot näkyvät kirjailijan teksteissä normaalia tarkempina luontokuvauksina. Lisäksi Minä ja Muro -kirjan Lauha-tyttö harrastaa suunnistusta, vaikkei siitä tykkääkään.

Tosielämässä myös molemmat serkukset ovat suunnistaneet. He ovat osallistuneet nuorten kisoihinkin, vaikkei Tammi ollut lajista kovin innoissaan.

Kujanpää muistelee, että veljet epäilivät kerran Tammen upottaneet suunnistusvaatteensa suohon, jotta välttyisi lähtemästä kisoihin.

”Mutta jouduitko sinä koskaan tanhuamaan?” Tammi kysyy Kujanpäältä näyttäen hivenen traumatisoituneelta. Tanhua Kujanpää ei myönnä, mutta partiossa kumpikin kuulemma kävi.

Serkukset tulevat siihen tulokseen, että asuinpaikka määräsi pitkälti harrastukset. Tytöt tottuivat viihtymään omien puuhiensa parissa. Kujanpää kirjoitti ja Tammi harrasti ammuntaa. Ilmapistoolilla hän osallistui kisoihinkin. Liekö vakaasta kädestä ja tarkasta sihdistä hyötyä myös kuvaamisessa.

KATJA KOLJONEN

MAIJA TAMMI

Maija Tammen Bingo-kuvat voittivat viime vuonna Fotofinlandian. Kuvia pidettiin yhteiskunnallisesti merkittävinä, sillä ne pakottavat katsomaan sitä puolta Suomesta, jota ei mielellään haluta nähdä. Näissä kuvissa Jouko pelaa Turun Finnbingossa ja bingotäti Catzi Tampereen Boxing Bingossa.